

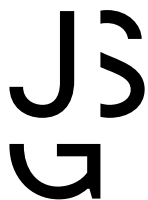
“Patrick Van Caeckenbergh je snilek, který využívá vizuální umění jako platformu pro sdílení výsledků svého výzkumu; svá bádání v neurovědě, filozofii a antropologii vyjadřuje jako rozsáhlé instalace, sochy, kresby, koláže a textová díla. Jeho metodologie také předává vlastní biografii a zkušenosti prostřednictvím praxe, která zahrnuje množství myšlenek vypůjčených z kartografie, taxonomie, pohádek, divadla paměti, anatomického divadla a estetiky karnevalu.” Takto sáhodlouhým výčtem specializací uvozuje historička umění a kurátorka Joanna Zielińska svůj článek nazvaný “Svět vzhůru nohama Patricka Van Caeckenbergha” v magazínu Mousse o letošní stejnojmenné výstavě v antverpské galerii Zeno X, která díla na výstavu v Jiri Svestka Gallery zapůjčila.

Aktuální samostatná výstava tohoto zavedeného a svérázného belgického umělce pro Jiri Svestka Gallery znamená obnovení spolupráce po dvaceti letech od veletrhů Art Basel a Art Brussels v roce 2001. Najdeme zde doslova průřez jeho tvorbou napříč letokruhy v průběhu dvou uplynulých desetiletí.

Dokud (nyní v Gentu žijící) umělec pobýval v blízkosti klášterní zahrady ve vesnici Sint-Kornelis-Horebeke, která na jeho přístup k umělecké práci i každodennímu životu měla zásadní vliv, po několik let si kreslil zdejší holé větve a zvrásněné kmeny v minuciózních detailech s podobně trpělivou rafinovaností a chutí, s jakou kmotra liška v pohádce Josefa Lady ukryla před mlsným myslivcem šunku od kostí do vykotlaného dubiska. Staré stromy jsou pro Caeckenbergha důležité jako dějiště pohádek a bajek i jako obydlí různých živočišných druhů, případně uprchlíků a jiných deklasovaných lidských bytostí. Mimo velkoformátových prací na papíře vystavených k vyjádření obdivu z monumentality korun větví i potěšení z útulnosti staletých kmenů se v galerii můžeme doslova dotknout všech zpodobněných stromů i probíráním se stránkami herbáře v krabici na starožitném kabinetním stolku.

Souborné multimediální dílo “Krabice stavebnicových kostek” vychází z tradované příhody, že první věc, kterou vynálezce hracích kostek a teoretik her Friedrich Fröbel (jehož jméno je v Belgii synonymem předškolního vzdělávání) ze stavebnice vytvořil, byl hrací hřbitov – odtud kříž ve formě pestrobarevných kostek z několikanásobně zvětšené dětské stavebnice. Je-li makabrní příběh o záhrobním pozadí vzniku hracích kostek, kvádrů a kuželů pravdivý, tady nehraje zase takovou roli. Patrick Van Caeckenbergh si dovoluje být ve vztahu k historii spekulativní, hravý i nenápadně kritický a tento přístup mu umožňuje vytvářet mnohvrstevnatá umělecká vyjádření i například ve vztahu ke koloniální minulosti. To je případ právě “Krabice stavebnicových kostek”. Hračkářská sada obsahuje zmiňovaného ukřížovaného Krista vyňatého z krabice, v jejímž víku vězí fotografie otoka nesoucího jako kříž na zádech kmen balzového stromu, který ho donutili porazit koloniální plantážníci, vysmívající se víře v magické síly stromů a vzápětí klečící před devocionálním objektem vyrobeným z opracovaného dřeva. Běžný spotřební sochařský a modelářský materiál jako balza se tu ukazuje jako médium sdílené historické paměti, memento lidského útlaku a zároveň mezidruhové vzájemnosti.

Oproti mnohým současným “research-based artists” Caeckenberghova výzkumná činnost nezačíná a nekončí v řádku online vyhledávače. Van Caeckenbergh své poznatky spíše proplétá mezi řádky encyklopedií, třídí obrazy v atlasech a obrací listy herbářů. Nabyté znalosti údajně “hltá a tráví”. Hledání nezřetelných souvislostí, převrácení encyklopedického shromažďování vědění či vytváření vlastního názvosloví v díle Patricka Van Caeckenbergha rezonují obzvláště naléhavě dnes v probíhající celospolečenské krizi, projevující se nedůvěrou v expertní vědění a neschopností se shodnout na relevanci vědecky ověřených faktů.

Patrick Van Caeckenbergh

Text: Lumír Nykl

Jiri Svestka Gallery

Janáčkovo nábřeží 5, 150 00 Praha 5

17. listopadu 2021 – 29. ledna 2022

Patricka Van Caeckenbergh sám o sobě tvrdí, že má specifickou formu autismu, kvůli níž je posedlý vytvářením řádu. V pozici umělce, který vlastně ani původně umění dělat nechtěl a zajímalo ho spíš budování improvizovaných obydlí pro domácí zvířata i své děti (jako například dílo “Krabice na doutníky”, které se z umělcovy zahrady přesunulo do sbírky Muzea krásných umění v Gentu) optické a mechanické aparáty typu dioramat, předmoderní výstavní prostory jako kabinety kuriozit a “kunstkomory”. Z tohoto prostředí podivuhodných strojků a sbírkových předmětů vychází i poslední dílo na výstavě “De Kosmogonoloog Model pro taneční parket.” Také v něm jsou učebnicové znalosti natahovány a proplétány jako údy loutky pod vlivem karnevalového převrácení zavedeného řádu.

Patrick Van Caeckenbergh (nar. 1960 v Aalstu v Belgii) žije a pracuje v Gentu. Samostatně vystavoval v Bonnefantenmuseum v Maastrichtu v Nizozemsku (2001); Musée des Beaux-Arts v Nîmes ve Francii (2005) La Maison Rouge v Paříži (2007) a Frac Paca v Marseille ve Francii (2017) a Museum M v belgické Lovani (2012). Jeho práce byly uvedeny na Benátském bienále (1993, 2013); přehlídce Manifesta 1 v Rotterdamu (1996); a 5. Biennale de Lyon, Francie (2000), také na skupinových výstavách Beating around the Bush v Bonnefantenmuseum v Maastrichtu (2014); Hors – Limites. L’art et la vie 1952–1994 v pařížském Centre Pompidou (1994) a Abracadabra v londýnské Tate Gallery (1999).

Výstavní program Jiri Svestka Gallery vzniká za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky.